

Intervju: STANISLAV GOMBOC

Pogovarjal se je Slavko Polak

Stanislav (Stane) Gomboc je med ljubitelji narave poznan zlasti v entomoloških krogih. Vrsto let je predsedoval Slovenskemu entomološkemu društvu Štefana Michielija. Spozna se na široko paleto žuželk, navdušuje pa nas predvsem njegovo izvrstno poznavanje metuljev v najširšem smislu in kobilic. Stane se je žuželkam posvečal že od ranih nog, poglobljeno pa v času študija. Diplomiral je na Oddelku za agronomijo Biotehniške fakultete. Agronomija je na področju fitopatologije močno povezana z aplikativno entomologijo. Po končanem študiju je na fakulteti našel tudi svojo prvo zaposlitev in kot asistent za področje entomologije raziskovalno in pedagoško deloval osem let. Na fakulteti se je ukvarjal z več aplikativnimi raziskovalnimi projekti s področja favnistike in fiziologije škodljivcev ter tudi informacijskih sistemov na področju varstva rastlin in narave. Informacijska pot ga je zatem vodila na Fitosanitarno upravo RS, kjer je bil odgovoren za vzpostavitev informacijskih sistemov za širše področje varstva rastlin. Trenutno je zaposlen na Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje, kjer se prav tako ukvarja z analitiko, zasnovo informacijskih sistemov ter poslovnih aplikacij in podporo uporabnikom pri uporabi poslovnih aplikacij. Kot pravi, je delo v informatiki ves čas izziv in zanimivo, vendar so njegova prava strast ves čas metulji in kobilice. Delo v informatiki je stresno, zato pa dobra materialna osnova za pokrivanje njegovega raziskovalnega dela, ki mu posveti sleherno minuto prostega časa.

Stane, kdaj si se začel zanimati za žuželke in kaj je bila tista prelomnica, ko si začel velik del svojega življenja posvečati žuželkam?

Metulji in tudi druge žuželke so me zanimali že zgodaj, dejansko odkar pomnim. Spomnim se, da sem že pred osnovno šolo, takrat podeželski otroci še nismo obiskovali vrtca, tekal za metulji in poleg njih odkrival še druge skupine žuželk. Prvo zbirko raznih žuželk sem zbral v osnovni šoli. Ljubezen do žuželk se je potem ves čas stopnjevala. V srednji šoli sem se sicer preizkušal z raziskovalnim delom na več naravoslovnih področjih, zanimali so me tudi kemija in zdravilna zelišča, ampak žuželke so na koncu prevladale. Že takrat sem ves prosti čas posvečal žuželkam. Naslednja večja prelomnica je bila v času študija, še posebno, ko sem dobil svoj lastni avto. Takrat se je območje mojega terenskega delovanja bistveno razširilo.

Na občnem zboru Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija smo te leta 1998 izvolili za predsednika. Izpeljal si kar nekaj dvoletnih mandatov. Kako si društvo videl ob nastopu mandata in kako ga vidiš danes?

Prej so društvene aktivnosti potekale veliko bolj v duhu druženja in srečevanja, strokovnih debat in medsebojne pomoči. Imeli smo veliko skupnih izletov, terenskih srečanj, predavanj. Internet je ravno prihajal, prav tako elektronska pošta, socialnih omrežij še ni bilo, prav tako ne mobilnih telefonov. Danes so tovrstno vlogo druženja prevzeli elektronski mediji in elektronske komunikacije. Podmladka pri entomologih, razen študentov, ki iščejo svoj prostor pod soncem, domala ni. Mladih narava več ne zanima v naravi, ampak le prek računalnika ali televizije. Že zgodaj jih posrka digitalna tehnologija s socialnimi omrežji. Za druženje je danes manj tudi časa, saj je današnji



Stane je na terenu vedno z metuljnico v roki (foto: Slavko Polak).

tempo življenja veliko hitrejši kot pred 15 leti. Tudi v službah smo dandanes preveč obremenjeni s premnogimi vsebinami in informacijami ter vse obsežnejšo birokracijo. Tudi ekonomsko je vse težje imeti tako drag in delovno intenziven hobi, ki zahteva kup opreme in precejšnjo literaturo. Obseg znanja je že tako narasel, da so iz entomologov generalistov nastali samo še specialisti. Vsak se lahko ukvarja le z ožjim področjem entomologije in tako je vse manj skupnih vsebin za poglobljene razprave na društvenih srečanjih.

S stališča vodenja društva je društvena dejavnost danes močno otežena predvsem zaradi mnogih nerazumljivih birokratskih ovir, saj so društva v marsičem izenačena s poslovnimi subjekti, kar vključuje zahteve finančnega poslovanja, vodenja finančnih izkazov, raznih poročanj, davkov ipd. Poznam precej društev v »stari« – Zahodni Evropi, kjer tovrstnih ovir ni toliko kot pri nas. Dejansko danes večino sredstev iz članarin namenimo servisnim službam (banki, pošti, računovodstvu), ki jih moramo imeti, da zadostimo zakonskim zahtevam, za delovanje društva pa potem ostane komaj kaj.

V času tvojega mandata so v Sloveniji nastala še druga bolj specializirana entomološka društva, kot sta Slovensko odonatološko društvo in Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije. Kako gledaš na to?

Sam sem ves čas zagovarjal stališče, da bi bilo lažje delovati povezano in kot člansko močno društvo, četudi v širši zvezi podobnih naravoslovnih društev. Formalno povezani bi lahko imeli skupen vsaj servisni del dejavnosti, ki bi bil tako cenejši, to so računovodstvo, publicistika, obveščanje, organizacija, spletišča, morebitni društveni prostori. Žal je bilo veliko različnih interesov, precej tudi poslovne narave, in ta ideja ni zaživela. Občasno še organiziramo skupne aktivnosti in srečanja. Kakšnega večjega sodelovanja na tem področju še zmeraj ni. Videti je, da imajo vsa majhna društva vključno z našim, ki ima že več kot 60-letno zgodovino, težave s padanjem članstva, zlasti pa s servisnimi dejavnostmi, ki so za vse tudi precejšnje finančno in organizacijsko breme. Veliko je tudi naravovarstvenih in popularizacijskih aktivnosti in priložnosti, kjer bi mnoga društva s sodelovanjem lahko dosegla bistveno več kot sicer.

Po diplomi si se zaposlil kot asistent na Biotehniški fakulteti na Oddelku za agronomijo. Kakšne so bile tvoje profesionalne naloge?

Tam sem počel veliko stvari tako pedagoške kot raziskovalne narave. Poleg izvajanja vaj in v manjšem obsegu izobraževanja za študente sem mnogim pomagal pri diplomskih in magistrskih nalogah. Sodeloval sem pri več raziskovalnih projektih aplikativne narave s področja varstva pred škodljivci, temelječih na alternativnih metodah, na obnašanju žuželk, uporabi feromonov za proučevanje obnašanja in monitoringa vrst, raziskovanju biologije in ekologije vrst ipd. Že takrat smo začeli tudi z razvojem nekaterih prvih informacijskih sistemov za Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo ter Ministrstvo za okolje in prostor. Dela je bilo veliko, zato mi je zmanjkovalo prostega časa za proučevanje favne metuljev in kobilic.



Medtem ko Stane beleži vrste na diktafon, ostali pogosto fotografiramo (foto: Slavko Polak).

Ko sem se pred nekaj leti tudi sam pričel zanimati za nočne metulje in si mi odprl svet nočnega proučevanja z uporabo svetilnih naprav, sem ostal brez besed ob tvojih lahkotnih določitvah skoraj vseh vrst nočno dejavnih metuljev. Sprva sem mislil, da blefiraš, a ko sem se poglobil v favnistiko te skupine, sem spoznal, da vse »ad hoc« določitve, ki si jih beležiš na diktafon, tudi držijo. Kakšen je recept, da tako obvladaš skupino in si zapomniš čez tisoč imen?

Mislím, da so tukaj bistvene kilometrína (intenzivnost dela), dolgoletne izkušnje in predanost metuljem. Latinskih imen si ni težko zapomniti, sploh če že poznaš sorodne vrste, ključne pa so izkušnje s favno in poznavanjem vrst v najširšem smislu, ne samo naših, ampak tudi sorodnih. Za to so nujni zbirka, veliko literature in zelo veliko dela z materialom na terenu, v zbirki, muzejih. Prav tako je pomembno poznavanje ekologije vrst, kje se kakšna vrsta lahko pojavlja, v katerem obdobju, kakšne so njene ekološke preference ipd. Imena tako treniráš na terenu ob diktiranju v diktafon, ob prepisu podatkov v računalnik in potem še ob določevanju prepariranega materiala. Mislím, da pri nas vizualno lahko na terenu določim okrog 90 % favne metuljev v območjih, kjer delam. Ostalo pa je treba določiti kasneje, kar je spet zelo težko, saj je za mnoge skupine literatura razpršena. Ključni pri tem delu so tudi mednarodni stiki, da si v stiku s trendi in informacijami, saj ti to prihrani ogromno časa. Tukaj imam srečo, da sem ves čas v stiku z večino evropskih specialistov, kar po drugi strani vzame veliko časa, saj vsi kaj rabijo, še posebno sedaj, ko se pišejo knjige evropske favne metuljev in ko se veliko dela na genetiki. In tako se imena in slike počasi usedejo v trajni spomin.



Takole je Stane našel in nam pokazal kraškega zmrzlikarja (*Erannis ankeraria*) (foto: Slavko Polak).

Na svojem domu hraniš izjemno študijsko zbirko metuljev. Glede na moja opažanja, da iz narave komaj še kdaj vzameš kak primerek z izjemo »mikričev«, bi sklepal, da imaš v zbirki že vse naše »makrolepidoptere«. Drži?

Zbirka je res obsežna, zato jo hranim na dveh koncih Slovenije, ker je prostorsko ni mogoče imeti le na enem mestu — same zbirke je skupaj z literaturo za eno hišo. Moja zbirka obsega kakih 100.000 primerkov žuželk ne samo iz Slovenije, pač pa tudi drugih delov Evrope. Z intenzivnim in dolgoletnim delom se je nabralo veliko. Sam ne vem, koliko je vseh entomoloških škatel, za vse ostalo pa so mi številke znane, saj je celotna zbirka digitalizirana. V Sloveniji živi okrog 3.600 vrst metuljev. V zbirki imam 3.940 določenih vrst metuljev in mnoge še nedoločene. Pri večjih metuljih mi iz Slovenije manjka le še okrog 15, pri manjših pa približno 400 vrst. Veliko materiala pri manjših metuljih (tako imenovanih »mikrolepidoptera«) še ni določenega, saj je pri mnogih skupinah taksonomija nejasna in literatura izredno skopa. Tukaj si sedaj pomagamo tudi z genetiko. Moj cilj ni imeti čim več vrst in čim večjo zbirko, pač pa uporabno študijsko zbirko. Sistematično urejena zbirka je nuja za vsako resno delo, saj se v entomologiji statusi vrst in poznavanje favne stalno spreminjajo. Zbirka je tudi javno dobro in nuja za današnje genetske raziskave. S prepariranim primerkom v zbirki je tako povezana kasnejša dokazljivost in sama verodostojnost navedb pri ozko sorodnih vrstah ali pri vrstah, ki bodo nekoč v bodočnosti razpadle na več samostojnih vrst.

V Sloveniji smo letos dobili *Atlas razširjenosti dnevnih metuljev*. Kakšno je trenutno stanje poznavanja taksonomije in razširjenosti nočnih skupin metuljev, ki jih je približno desetkrat več?

V Sloveniji ima entomologija dolgo tradicijo in pri nas je že od nekdaj delovalo nekaj dobrih metuljarjev, vendar so se v zadnjem času stvari na tem področju precej spremenile. Prišlo je veliko literature, na pohodu je genetika, širjenje informacij je tudi neprimerno hitrejše kot pred nekaj leti. Poznavanje nočnih metuljev je pri nas v primerjavi z mnogimi drugimi državami še vedno slabo. Če le omenim, da se v Veliki Britaniji z metulji ukvarja 10.000 ljudi, na Nizozemskem okrog 6.000, pri nas pa z nočnimi malce bolj resno največ 5 ljudi in še to v glavnem le v prostem času, so stvari jasne. Dnevne metulje je lažje popisovati kot nočne. Lažje jih je določiti in v enem dnevu je mogoče opraviti več terenov na raznih lokacijah. Pri nočni favni vse te stvari odpovedo. Neprimerljive so tudi številke: 179 dnevnikov in 3.400 nočnikov. Sicer je tudi del nočnih vrst aktiven čez dan, tako da je res okrog 10 % favne podnevi aktivne. Ponoči lahko svetiš kvečjemu na eni lokaciji, če postaviš še avtomatske svetlobne živolovne pasti, lahko opraviš kvečjemu

dve lokaciji na noč, naslednje jutro pa imaš še pred zoro ogromno dela s štetjem in vrednotenjem materiala. Tudi po količini so te številke neprimerljive z dnevniki. Največja težava pri nas pa je poznavanje favne. Zaupanja vredne podatke lahko pri nas dobite le pri dveh do štirih osebah. Sam zato ne prevzemam drugih podatkov, razen če sam ne verificiram materiala v zbirki, iz katere bi izpisal podatke. Statusi vrst se dnevno spreminjajo. Sploh zadnji čas s pohodom genetike specialisti niso



Stanetova zbirka šteje skoraj 4.000 določenih vrst metuljev (foto: Tina Demšar).



Pedici kot ta *Alsophila aescularia* in njemu podobni odpirajo Stanetovo terensko sezono že konec zime (foto: Slavko Polak).



Ščitasta mala cvrčalka (*Cyrtaspis scutata*) je sezonsko pozna vrsta kobilice, ki živi na drevesih in grmovju, najraje na spodnji strani listov hrasta in jesena. Oglašča se v nam komaj slišnem območju, saj je frekvenca njenega napeva v glavnem v ultrazvoku (foto: Slavko Polak).

sposobni sproti opisovati novih vrst. Statusi precej vrst pri nas so se že ali pa se še bodo spremenili, zato je za resno delo na favni nujno imeti zbirke. Digitalni in že objavljeni literaturni podatki bodo kmalu postali neverodostojni in brez zbirk neuporabni. Sam osebno mislim, da je take atlase za nočno favno v doglednem času mogoče pripraviti le za manjše, sistematsko dobro stojеče skupine metuljev, pa še tukaj imamo veliko težavo v pomanjkanju ljudi, ki bi bili pripravljeni ponoči opravljati terensko delo.

Prehobil in »presvetil« si celo Slovenijo, veliko si delal tudi v tujini. Kje so po tvojih izkušnjah vroče točke biotske raznovrstnosti pri nas?

Vroče točke so povsod, kjer je le narava dobro ohranjena, četudi v manjšem merilu. Se pa stanje drastično slabša. Dejansko ima vsako območje Slovenije precej različno favno. Doslej sem v eni noči največ vrst v enem popisu naštel v Murski šumi, okrog 360, čeprav to območje ni ravno v spodobnem naravnem stanju. V tropih lahko v eni noči na luč prileti kar 3.600 različnih vrst.

Vroče točke vrstne pestrosti metuljev v Sloveniji so predvsem južna pobočja s travišči, grmišči in gozdnim robom povsod na Primorskem in v Dinaridih, tudi na Kozjanskem, Štajerskem, Prekmurju in Alpah. Celo v tako ekstremnih habitatih, kot so Sečoveljske soline, sem zabeležil 180 vrst metuljev v eni noči. Skratka, če veliko prehodiš, povsod najdeš kakšno vročo točko, težava je le, da se vse postopoma ohlajajo. Če se spomnim svojih začetkov, je bilo metuljev takrat bistveno več kot danes.

Ultravijolične luči oziroma svetilne piramide, s katerimi privabljamo in proučujemo nočno dejavne žuželke, so od daleč videti sila nenavadno. Gotovo si doživel veliko zanimivih pripetljajev pri svojem nočnem delu. Nam zaupaš nekaj anekdot?

Sam uporabljam 7 piramidastih svetlobnih vab, ki so najbolj učinkovite, ostalo pa so avtomatske živolovne svetlobne pasti. Avstrijski kolegi me tako velikokrat v šali vprašajo, ali sem pripeljal ulično razsvetljavo, ker mi morajo rezervirati celo ulico, da lahko postavim svojo opremo. Veliko opreme imam, ker se številčnost metuljev iz leta v leto zmanjšuje, več opreme zajame tudi več površine, kar pomeni, da ob enem popisu lahko zajameš več habitatov in s tem več favne. Dejansko je na sleherni luči vsakič tudi nekaj vrst, ki jih ni na nobeni od drugih piramid. Seveda je tako mogoče delati, če poznaš večino favne že na samem terenu, ker vsega materiala, ki prileti k lučem, ne bi bilo mogoče preparirati, da bi ga določali kasneje.

Pripetljajev pri nočnih terenskih raziskavah je veliko, sploh zaradi nenavadnega modrega odseva svetlobe naših luči. Pri nas smo velikokrat prestrašili neuke domačine, ki pogosto menijo, da so pristali marsovci ali se komu prikaže Marija ipd. Domačinom res mnogokrat naženemo strah v kosti, sploh ko veliko fotografiramo in se zato še dodatno bliska. Pogosto nam metulje z luči kradejo lisice, mačke, žabe. Dvakrat nas je obiskal tudi medved. Redno se srečujemo s policisti, celo specialci, gasilci, imeli so nas tudi že za sekto ipd. V krajih, kjer pogosto svetimo, nas že poznajo in večinoma nimamo težav.

Si pri svojem dolgoletnem proučevanju metuljev zaznal kake populacijske trende? Se ti zdi, da nekatere ogrožene ali redke vrste pri nas izumirajo?

Kot sem že omenil, se številčnost metuljev pri nas zmanjšuje. Vzrokov je veliko, od spremembe rabe prostora z intenziviranjem in mehanizacijo kmetijstva do močno povečanega prometa tudi na lokalni ravni, ki pomori veliko metuljev. Sam mislim, da v enem letu z avtom pomorim nekajkrat več žuželk, kot jih

imam v zbirki. Če vemo, da se do odraslega metulja razvije povprečno le 2 % odloženih jajčec, je škoda ogromna, da ne govorimo o izginjanju medonosnih rastlin, zaraščanju, pozidavi, preoravanju travnikov, povečanemu številu odkosov. Favna metuljev se skozi zgodovino ves čas spreminja, zato to, da vrste izginjajo in prihajajo, samo po sebi ni tako nenavadno, kot je nenavadna sama intenziteta tega dogajanja. Prej je to trajalo stoletje, danes pa eno leto ali še manj. Tako sem zadnji dve leti samo v Sečoveljskih solinah našel 3 nove tujerodne vrste metuljev, ki so tja prišle z naravno ekspanzijo iz sosednjih držav, še pred nekaj leti pa v Evropi niso bile znane. Katere vrste izginjajo, z gotovostjo lahko govorimo le pri dnevni metuljih, za nočne imamo enostavno premalo podatkov. Lažje ugotovimo, katere prihajajo, in teh je v zadnjih nekaj letih že več kot 30, med njimi je največ manjših metuljev – listnih zavrtačev.

Tvoja druga entomološka strast so kobilice, dobro pa poznaš tudi ostale skupine, kot so ščurki, bogomolke in še kakšna od skupin. Kakšno je stanje poznavanja teh skupin v Sloveniji?

Na področju favnistike kobilic je bilo zadnjih nekaj let narejena veliko. Poznavanje kobilic je sicer zadnjih 20 let v Evropi doživelo pravi preporod tako po zaslugi računalniške tehnologije (snemanje in obdelava zvoka, digitalna fotografija, olajšana publicistika in internet) kot po številu objav s tega področja. V Sloveniji smo v tem obdobju k naši favni dodali vsaj 15 vrst, status nekaterih pa smo tudi revidirali. Veliko novih najdb nam zaradi obilice dela še ni uspelo objaviti. Mislim, da delo tukaj še zdaleč ni zaključeno, saj še vedno razčiščujemo status nekih vrst, ki bi lahko bile tudi nove vrste za znanost. Slovenska favna danes tako šteje 160 vrst kobilic. Sam se pogosto pošalim, da moraš imeti še kak hobi, da se kdaj lahko sprostiš ob tako obsežni skupini, kot so metulji. Poleg tega sem tudi spoznal, da ob nočnih popisih metuljev najdem bistveno več vrst kobilic, predvsem dolgotipalčnic, kot čez dan.

Pri ravnokrilcih je za določanje pogosto pomembno tudi poznavanje oglašanja. Na področju bioakustike te skupine skupaj s kolegom Blažem Šegulo pripravljata izdajo knjige in sonogramov napevov kobilic. Kdaj lahko pričakujemo izid publikacije?

Z Blažem knjigo in CD z napevi kobilic pripravljava že vrsto let, saj sva potrebovala veliko časa, da sva našla vse iskane vrste, da sva jih fotografirala. Blaž je potem posnel še njihove napeve. Iziti bi morala letošnjo zimo. V knjigi in na CD-ju bodo predstavljene pojoče kobilice Slovenije. Naslednja knjiga pa bo ključ s favno slovenskih kobilic. Za to obsežnejšo monografijo je del teksta že spisan, zbrana je večina fotografskega materiala, težava pa je spet v mojem razpoložljivem času za ureditev in dokončanje takega dela.

Kaj meniš o stanju varstva narave v Sloveniji? So po tvojem mnenju nevladne organizacije pomembne v procesu ohranjanja narave?

Stanje varstva narave v Sloveniji je slabo, če gledam samo na delo inštitucij s tega področja, ki se ukvarjajo predvsem s papirologijo in zapletenim pravnim redom, namesto da bi se ukvarjale s terenskim delom, ki bi bilo dosti bolj učinkovito za ohranjanje narave. Stanje ohranjenosti narave v Sloveniji je srednje dobro v primerjavi z ekonomsko slabše razvitimi državami na Balkanu ali na svetu. V zadnjih nekaj letih smo izgubili veliko ključnega ozemlja za ohranjanje biodiverzitete metuljev v Sloveniji, to je gozdni rob in travišča, ki se intenzivirajo ali zaraščajo, mnoga so tudi preorana. Kras je v zadnjih desetih letih izgubil ogromno na številčnosti in pestrosti favne zara-

di zaraščanja ali neizkoriščanja travinja na ekstenzivni način. Tudi z grmovjem ali gozdom nezaraščeni travniki so prerasli z vrstami in šopi trav, ki preprečujejo rast številnim drugim pomembnim zeleem.

Mislim, da je kmetijska, gozdarska in okoljska politika, ki kmetijstvo in gozdarstvo pelje v smer velike industrijske proizvodnje, vključno s subvencijami in s tem povezanimi naravi in okolju nesorazmernimi ukrepi, naravi naredila še največ škode. Tukaj ne mislim na našo državo, ampak na celotno EU, vključno z veletrgovci. Nevladne organizacije so v vsej tej zgodbi le majhen, a ključni igralec, saj s pomočjo medijev opozarjajo na stranpoti varstva narave in lobijev, kaj več pa težko storijo. Za ohranitev narave bi bila ključna sonaravna raba prostora, ki bi hkrati omogočala ekonomsko preživetje. Trenutna politika EU gre povsem v drugo smer, saj stimulira velike, na drugi strani so pa veliki trgovski in finančni lobiji, ki želijo poceni hrano, pri kateri lahko ustvarjajo velike dobičke. Mislim, da prav dol-



Stanetova »javna razsvetljava« (foto: Stane Gomboc).

go tako ne bo šlo, saj se bo vse obrnilo proti nam — vključno z že opaznim segrevanjem Zemlje, ki multinacionalne ne skrbi, saj za vse najdejo rešitev in na koncu dobiček.

Trenutno si zaposlen na Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje, kjer pokrivaš poslovne informacijske sisteme. Je tvoje sedanje delo še kaj povezano z entomologijo ali se posvečaš entomologiji zgolj v prostem času?

Moje entomološko znanje mi posredno še kdaj koristi v službi, sploh če gledam na strokovne vsebine, saj pokrivamo 8 inšpekcij, ki delujejo tudi na področju varstva narave in zavarovanih vrst ter območij. To je edino, na kar lahko pomislim v službi poleg mnogih obveznosti, ki jih prinaša informacijska tehnologija in s tem povezana stalna razpoložljivost informacijskih sistemov in aplikacij. Delo v službi je precej stresno, zato toliko raje kasneje pobegnem na teren, kjer si spočijem dušo. Po mojem zaradi tega preživim toliko noči ob nočnih popisih favne. Z entomologijo se tako ukvarjam le v prostem času in to toliko bolj intenzivno.

Koliko ur na teden, približno?

Vsak vremensko ugoden večer in skoraj vse proste dni. Noči so zato bolj kratke, a sem se navadil, da ne rabim veliko spanca. Hkrati si prizadevam, da sem vsaj po službi še v družbi hčerk, kolikor mi le čas dopušča, a tukaj največ odtehta njihova mama. ☘